

Paasdienst 4 april 2021

Voorganger: Ds. Martine Wassenaar
Organist en Pianist: Erna Brinkman
Dwarsfluitist: Kees Blomaard
Klarinettist: Martine Wassenaar

Thema: Het achtste werk van barmhartigheid: Zorg voor de schepping

Welkom en mededelingen

Paaskaars aansteken bij de tekst

*Wanneer wij nu deze kaars aansteken
steek dan ook in ons het licht aan, dat de wereld verlichten kan.
Behoed ons licht wanneer het flakkert zodat het niet uitdooft.
Zegen het, zodat het groter wordt, en maak het sterk en krachtig.*

Bemoediging en paasgroet

Pasen doet ons, jaar in jaar uit, ervaren dat dood en leven samen gaan; dat de oude mens in ons moet sterven om daadwerkelijk nieuw te worden, Nieuwe mens, kind van God.
Om nieuw leven te laten doorbreken, moet je opgeven, loslaten, totaal veranderen. Wat opstaat, wie opstaat, is werkelijk nieuw.
Pasen is in deze coronatijd : dat Jezus inbreekt in onze gesloten huizen en harten. Dat Hij in ons midden komt. Ook midden in onze angst en onzekerheid, onze onmacht en vertwijfeling.
Juist vanmorgen bemoedigt de Levende ons om op te staan, om deze nieuwe kracht met ons mee te dragen in ons hart en in de wereld te brengen, opdat vrede, recht, harmonie en liefde ons hart vervuld en deze wereld regeert. Amen

Vanmorgen kondigen we Pasen jubelend aan met dwarsfluit , piano en klarinet, u kunt zelf de tekst meelesen.

Lied 659: 1,2 en 4 Kondig het jubelend aan

1.Kondig het jubelend aan,
laat het de windstreken horen,
doe het de aarde verstaan:
God heeft ons wedergeboren!

2.Zing met een juichende stem,
adem weer opgetogen,
dit is Jeruzalem,
ere zij God in den hoge!

4.Wandelend in de woestijn
hebben wij water gevonden
springende als een fontein,
bronnen geslagen als wonden.

Gebed

God van leven,
zie ons hier, uw mensen,
zie ons met alles wat in ons leeft
aan hoop en twijfel, goed en kwaad.

Neem van ons weg
alles wat doods en duister is.
Neem van ons weg
onze angst voor lijden en dood, maar ook onze angst voor een nieuw begin, een
transformatie.
Ga met ons en breng ons thuis in uw licht,
wek uw kracht tot leven in ons,
Wek uw kracht om te leven voor vrede, liefde, rechtvaardigheid
zo bidden wij U door Christus, de Levende,
de mens naar uw hart. Amen.

Lied: Geprezen zij de Heer uit de Evangelische liedbundel 125

2. Verdreven is de schaduw van de nacht,
 En wie Hem wil aanvaarden
 Wordt eens veilig thuisgebracht.
 Voor hem geldt ook dit wonder: alles is volbracht. Refrein

3. Hij doet ons dankbaar schouwen in het licht,
 Dat uitstraalt van het kruis.
 Dat eens voor ons werd opgericht:
 En voor ons oog verrijst een heerlijk vergezicht. Refrein

Inleiding Merton

Gemeente gisteravond en op witte donderdag heb ik ook iets van het werk van Tomas Merton hier laten klinken.

Voor degene die hem niet kennen, wil ik zeggen dat hij **in 1915 in Frankrijk geboren werd. Hij werd trappist, ging schrijven, ontmoette veel beroemde mensen waaronder de dalai lama. Hij zette zich in voor de vrede.**

Zijn theologie die niet zozeer gestoeld is op het rationele, gaat uit van gebed, gemeenschapsleven en geloof. Boeddhisme en holisme, God in alles zijn ideeën die we in zijn werk terug vinden.

Vanwege zijn toenemende behoefte aan eenzaamheid leidde hij op het einde van zijn leven bijna een kluizenaarsbestaan. In 1969 is hij overleden.

Deze lezing heb ik ook gekozen omdat we het in de afgelopen zeven weken over zeven maal meeleven hebben gehad, de werken van barmhartigheid. De hongerigen, eten geven, de naakten kleden, de gevangenen bezoeken, de doden begraven de zieken bezoeken. Daar zou in onze tijd Jezus denk een achtste aan toe gevoegd hebben nl. de Zorg voor onze aarde, de schepping. Een herinnering aan de oude opdracht in het boek genesis, waar de mens is aangesteld als rentmeester van de aarde.

1e lezing De paasliturgie van de schepping Thomas Merton

Conjectures of a Guilty Bystander, blz. 294-295 en 136 (vertaald door D. Doms)

Een lentemorgen! Ik ben alléén in het bos.

Zonsopgang: een enorme dooier energie die zich uitspreidt en nog uitspreidt als om het hele uitspansel te veroveren.

En daarna de plechtigheid van de vogels die hun voedsel zoeken in het natte gras. De veldleeuwerik die voedsel zoekt en zingt.

Dan de rustige, volkomen stille, droge zonovergoten lentemorgen, onder de rijzende zon.

April is niet de verschrikkelijkste maand. Niet in Kentucky. Het was moeilijk om psalmen te zeggen.

De aandacht wordt voortdurend meegetrokken in de grote blauwe boog van het uitspansel, de bomen, de heuvels, het gras en alle dingen.

Hoe absoluut centraal is de waarheid dat wij eerst en vooral deel van de natuur uitmaken, weliswaar een zeer bijzonder deel dat zich bewust is van God.

In de eenzaamheid wordt men volledig omringd door wezens die God gehoorzamen. Zo blijft er voor mij slechts één plaats open en als ik die plaats inneem, vervul ik Gods wil.

De plaats die de natuur 'open laat' komt toe aan degene die bewust is, die beseft, die alles als een eenheid ziet, en alles aan God offert in lofprijzing, vreugde en dank.

Voor mij zijn dit geen 'geestelijke daden' of bijzondere deugden, maar veeleer de eenvoudige, normale, voor de hand liggende functies van de mens. Ik zie niet in hoe hij daarbuiten een mens zou kunnen zijn. Klaarblijkelijk heeft hij geleerd te leven in een andere dimensie die we 'de wereld' kunnen noemen in de betekenis van een rijk van de mens en zijn machines, een wereld waarin iedere enkeling in zichzelf en in zijn eigen — min of meer heldere — ideeën, in zijn eigen verlangens is opgesloten en waarin niemand enige aandacht schenkt aan het geheel.

Je moet alléén zijn onder de hemel, alvorens alle dingen op de juiste plaats komen te staan en om te midden van alles je eigen plaats te vinden.

Het is niet het christendom, verre van, dat de mens scheidt van de kosmos, van de zinvolle wereld en van de natuur.

Integendeel, het is onze eigen technocratische en in zichzelf verankerde "wereldsheid" die eigenlijk een vervalsing en een verloedering van de natuurlijke perspectieven is, die hem scheidt van de werkelijkheid van de schepping en hem in staat stelt zijn fantasieën te spelen als een kleine autonome god die alles ziet en beoordeelt met betrekking tot zichzelf.

Wij moeten nederig genoeg zijn om onszelf eerst en vooral als deel van de natuur te zien. Dit te ontkennen leidt tot dwaasheid en wreedheid. (...)

Het was een heerlijke morgen. Een teruggaan in de geest naar de eerste morgen van de

schepping.

Lied 216

1 Dit is een mor - gen als ooit de eer - ste,
zin-gen-de vo - gels ge-ven hem door. —
Dank voor het zin - gen, dank voor de mor - gen,
bei-de ont-sprin - gen nieuw aan het woord.oek Online

Dauw op de aarde, zonlicht van boven,
vochtige gaarde, geurig als toen.
Dank voor gewassen, grassen en bomen,
al wie hier wandelt, ziet: het is goed.

Dag van mijn leven, licht voor mijn ogen,
licht dat ooit speelde waar Eden lag.
Dank elke morgen Gods nieuwe schepping,
dank opgetogen Gods nieuwe dag.

2^e schriftlezing : Johannes 20.1-18

Vroeg op de eerste dag van de week, toen het nog donker was, kwam Maria uit Magdala bij het graf. Ze zag dat de steen van de opening van het graf was weggehaald. Ze liep snel terug naar Simon Petrus en de andere leerling, van wie Jezus veel hield, en zei: 'Ze hebben de Heer uit het graf weggehaald en we weten niet waar ze hem nu neergelegd hebben.' Petrus en de andere leerling gingen op weg naar het graf. Ze liepen beiden snel, maar de andere leerling rende vooruit, sneller dan Petrus, en kwam als eerste bij het graf. Hij boog zich voorover en zag de linnen doeken liggen, maar hij ging niet naar binnen. Even later kwam Simon Petrus en hij ging het graf wel in. Ook hij zag de linnen doeken, en hij zag dat de doek die Jezus' gezicht bedekt had niet bij de andere doeken lag, maar apart opgerold op een andere plek. Toen ging ook de andere leerling, die het eerst bij het graf gekomen was, het graf in. Hij zag het en geloofde. Want ze hadden uit de Schrift nog niet begrepen dat hij uit de dood moest opstaan. De leerlingen gingen terug naar huis. Maria stond nog bij het graf en huilde. Huilend boog ze zich naar het graf, en daar zag ze twee engelen in witte kleren zitten, een bij het hoofdeind en een bij het voeteneind van de plek waar het lichaam van Jezus had gelegen. 'Waarom huil je?' vroegen ze haar. Ze zei: 'Ze hebben mijn Heer weggehaald en ik weet niet waar ze hem hebben neergelegd.' Na deze woorden keek ze om en zag ze Jezus staan, maar ze wist niet dat het Jezus was. 'Waarom huil je?' vroeg Jezus. 'Wie zoek je?' Maria dacht dat het de tuinman was en zei: 'Als u hem hebt weggehaald, vertel me dan waar u hem hebt neergelegd, dan kan ik hem meenemen.' Jezus zei tegen haar: 'Maria!' Ze draaide zich om en zei: 'Rabboeni!' (Dat betekent 'meester'.) 'Houd me

niet vast,' zei Jezus. 'Ik ben nog niet opgestegen naar de Vader. Ga naar mijn broeders en zusters en zeg tegen hen dat ik opstijg naar mijn Vader, die ook jullie Vader is, naar mijn God, die ook jullie God is.' Maria uit Magdala ging naar de leerlingen en zei tegen hen: 'Ik heb de Heer gezien!' En ze vertelde alles wat hij tegen haar gezegd had.

Gemeente als u mij zou vragen wat vind je belangrijk voor Pasen dan zou ik u zeggen het opstaan, het in beweging komen. Dat alles wordt mooi verwoord in lied 632

Lied 630:1,2 en 4 Sta op

1 Sta op! - Een mor - gen on-ge-dacht,
Gods dag is aan - ge-bro - ken,
er is in één be-wo-gen nacht
een nieu-we len - te ont-lo - ken.
Het le-ven brak door aar-de en steen,
uit al-le won-deren om u heen
spreekt, dat God heeft ge-spro-ken.

Liedboek Online

2. Hij heeft gezegd: Gij mens, kom uit,
open uw dode oren;
kom uit het graf dat u omsluit,
kom uit en word geboren!
Toen heeft zich in het vroegste licht
de nieuwe Adam opgericht,
ons allen lang tevoren.

4. Sta op! - Hij gaat al voor ons uit,
de schoot van 't graf ontkomen.
De morgen is vol nieuw geluid, -
werp af uw boze dromen.
Waar Hij, ons hoofd, is voorgegaan,
is voor het lichaam nu vrij baan
naar een bestaan volkomen.

Overweging

Mensen van de weg,

Pasen begint in alle evangeliën met een leeg graf. Vanuit het graf komt de aankondiging van een nieuw begin. Zonder rouw geen vreugde, zonder winter geen lente.

Dit soort gezegdes begrijpen we wel, dat zien we om ons heen gebeuren. Maar o wee als het om het mysterie van Pasen gaat.

Het is een en al jubel en hosanna in de liturgie over de opgestane Jezus.

Het is het hoogtepunt van de christelijke feesten. Het zijn grote woorden.

Dit jaar missen we die uitbundigheid, het zingen, het paaszonnetje. Ons hart bloed nog vanwege het covidvirus, de uitzichtloosheid, politieke malaise, geweld . We voelen ons meer op ons gemak bij de Passie dan het Hosanna.

En ook als we erover gaan nadenken wat we met Pasen zingen en vieren dan ontstaat er vaak verlegenheid.

Uit de dood opstaan. Waar zie ik dan dat de dood geen macht meer heeft? Waar zie ik in de wereld of de geschiedenis dat het kwaad eens en voorgoed overwonnen is?

Op een keer gaf ik les aan kinderen uit groep 7 over dominee zijn. Heel open vragen stelden ze o.a wat vier je met Pasen, wat betekent Jezus voor jou? Werd hij echt met spijkers in de handen aan het kruis gehangen? Dan valt het nog niet mee om dat in begrijpelijke woorden uit te leggen en ik dacht regelmatig, wat zouden ze er van meenemen?

Om te beginnen vind ik het eigenlijk wel heel fijn, dat het Johannesevangelie niet op machtige toon, maar eigenlijk heel 'klein' over de opstanding spreekt. Die wordt niet gepresenteerd als een overweldigend gebeuren, dat iedereen meteen overtuigt. De verteller komt niet met bewijzen, eerder met verwijzingen naar een geheim waar je zomaar aan voorbij ziet. Eerst de ontdekking dat het graf leeg is. De ene leerling ziet het. De andere ziet hetzelfde *en gelooft*. Maar hij houdt wat hij gelooft als een geheim voor zich. In elk geval vertelt hij Maria er blijkbaar niets van: die staat daar nog even verbijsterd als eerst. En als Jezus zelf voor haar staat, herkent ze hem niet. Ze herkent hem pas als hij haar aanspreekt: 'Maria!' Maar dan. is Hij vrijwel meteen weer weg - 'houd me niet vast'. Zij houdt het geheim - dat ze Jezus ontmoette - niet voor zich, maar vertelt het de leerlingen. Overtuigt het hen?

Als ze 's avonds bijeen zijn, angstig achter gesloten deuren, is de vreugde van Pasen nog ver te zoeken

Zo broos is dus dat geheim van Pasen: in elke schakel van het verhaal blijkt hoe moeilijk het te vatten is, je ziet er zomaar aan voorbij.

Over 'zien en geloven' valt naar aanleiding van dit alles het een en ander te zeggen. Ten eerste: de ene leerling ziet een leeg graf, de andere ziet het. en gelooft!

Geloven heeft iets van: je ziet dezelfde feiten die een ander ziet, maar durft ze in een ander licht te zien - het licht van Gods beloften, door geen duister te doven.

Zo ziet die andere leerling dat de dode Jezus er niet meer is en durft hij te geloven dat Hij *lééft*, de dood voorbij.

Ten tweede: hoe fragiel zulk geloof is, blijkt in het verhaal over Maria van Magdala. Zij kan wat er is gebeurd, Jezus' dood, niet zomaar **zien** in dat 'licht van Gods beloften'

Als Hij plotseling zelf voor haar staat, kan ze dat *nóg* niet geloven. Pas als Hij haar aanspreekt, **hoort** ze weer hoe Hij, haar Meester, altijd getuigde van God en diens beloften, en beseft ze dat Hij nog altijd voor haar leeft. Geloven heeft dus te maken met zien (de dingen zien in een ander licht), maar ook met horen (een stem horen die of een woord dat je aan dat licht herinnert): het een *én* het ander.

Pasen is 'een kwetsbare belofte' van nieuw begin, leven sterker dan de dood.

Een belofte die stoelt op die berichten over een leeg graf en over Maria's intense, maar vluchtige ontmoeting, Het zijn zulke sterke verhalen dat we ze telkens wel weer horen willen.

Maar het zelf zien en horen kunnen wij niet meer.

Zijn er dan ook zichtbare tekens, die ons geloof in een macht die de dood overwint kunnen sterken?

Jazeker, ik denk dat we dan weer terug kunnen keren naar wat wij in de natuur zien de lente na de winter.

We hebben er dit jaar lang op moeten wachten, maar nu explodeert het toch wel. Je wordt er echt door betoverd en vervoerd, zoals Thomas Merton dat ook wel beschrijft. Als je de tijd neemt, zoals hij vele jaren heeft gedaan, in afzondering levend, dan valt je de heiligheid van alles op, een blad met zijn eigen nervenpatroon, de zee die God onophoudelijk looft door zijn majestueuze dans, de kleine gele bloemen langs de kant van de weg, die niemand opmerkt.

Het zijn heiligen die God in het gelaat schouwen.

Met Pasen is er een kracht in ons losgebarsten. Wij vinden in onszelf een sterkte die niet de onze is, en die ons rijkelijk wordt geschonken, telkens als we haar nodig hebben en ook ontvankelijk voor die kracht zijn. De gedachte aan de opstanding van Christus is hoe we daar ook tegen aan kijken een blijk van nieuw leven, van altijd weer nieuwe mogelijkheden. Waar stenen en muren de toegang hebben versperd en ons tegengehouden hebben, in het vinden van nieuwe zin in ons leven, merken we de kracht van de natuur, die bijv. een madelief zich kan laten wringen door kleine scheuren in het asfalt.

Die kiemkracht in de natuur lijkt niet te stuiten.

Merton wijst ons erop dat we onze plaats in die natuur wel moeten innemen. Dat we daarmee ook Gods wil doen. We kunnen die plaats innemen door bewust te zijn, alles als een eenheid te zien en God daarvoor te danken.

Merton ziet dat ook dat alles als heel normaal, hij noemt het de normale functies van de mens.

Als je dat niet zo ziet, als je geen aandacht schenkt aan het geheel, als we in onszelf en onze eigen verlangens zijn opgesloten, onszelf als een autonome god zien, dan is de mens gescheiden van de kosmos, van de zinvolle wereld en van de natuur. Hij zegt dat we nederig moeten zijn, ons dienend moeten opstellen en ons vooral als deel van de natuur moeten beschouwen.

Daarnaast, en daar was Merton zelf nog niet zo mee bezig, betekent dat: je plaats innemen in de natuur, ook dat wij ons bezinnen op onze verantwoordelijkheden t.a.v. de natuur. Zo heeft Paus Franciscus een "achtste werk van barmhartigheid" toegevoegd aan de zeven werken die reeds bestonden. Dat werd benadrukt bij de voorstelling van de Boedskap van Paus Franciscus voor de Wereldgebedsdag voor het behoud van de Schepping, op 1 september 2016. Later opgevolgd door de encycliek *Laudato Si'*. Daarin roept paus Franciscus 'alle mensen van goede wil' op om met respect en eerbied om te gaan met de Aarde en de armen. De ommekeer waartoe de paus oproept is ingrijpend: economie, politiek, maatschappij, ja ook de kerk, moeten gericht zijn op het behoud van de schepping, op het verbeteren van de levensomstandigheden van de zwaksten en op het welzijn van de generaties die na ons komen.

Pasen is voor mij al lang geen geloof meer in het letterlijk weer levend worden na de dood van Jezus. Het is wel een oefening om iedere keer te proberen om te ervaren wat God voor

mij betekent. Dat Hij of Zij er voor ons is en wil zijn. Dat Hij ons oproept om op te staan en vrij te worden van dat wat ons gevangen houdt.

Alleen door die ervaringen van vernieuwing, van opeens weer een weg zien, waar een roadblock stond, om na rouw toch weer een frisse morgen met zonlicht te zien, lukt me dat. Die paaservaring heb ik dus ook nodig om paasmens te worden, een nieuw mens vol mogelijkheden. Ik hoop dat dat vandaag ook voor u zal gelden, dat u de kracht krijgt op te staan en Paasmens te worden. Amen

F.J.Haydn, Serenade

Dankgebed, stil gebed, Onze Vader

Schepper van nieuw leven, wij danken u dat beelden uit de natuur, en verhalen ons sterken en bemoedigen om zelf in beweging te komen, op zoek naar nieuwe mogelijkheden.

Wij mogen dat ervaren als een schenking.

Wij danken u dat u ons vrij hebt gemaakt, dat wij niet meer wantrouwig hoeven te zijn en niet hoeven te haten, dat wij niet bang hoeven te zijn.

Wij danken u dat Jezus verrezen is uit de dood en in onze handen en voeten en mond en hart kan voortleven.

Laten wij daarbij onze handen niet alleen gebruiken om in uw naam te bidden. Laten we onze handen gebruiken om de ander de hand te reiken om te delen en de helpen en de ander op te trekken als het nodig is. Laten onze voeten op weg gaan naar de plek waar we nodig zijn.

Onze ogen gebruiken om te zien waar onrecht en onmacht heerst op deze wereld. Ver weg of dichtbij. Om te zien waar hulp op zijn plaats is. Om verder te kijken dan onze neus lang is, voorbij het eigenbelang. Geef ons een hart om liefde te ervaren en te delen.

De voorraad raakt nooit uitgeput. Laat het een hart zijn dat geraakt mag worden, dat zich gevoelig toont voor onze medemens. Dat we onze mond gebruiken om op te bouwen om inzichten te delen door de vorm te geven en te zeggen wat ons raakt. Zo kunnen wij uw lichaam zijn op deze wereld. Laten wij voortdoen in Zijn naam. Dan zal u in ons verrezen zijn.

Barmhartig God, wij kunnen niet in vreugde uitbarsten als we niet ook uw steun zoeken en vragen voor alle problemen in deze wereld, in ons land, in onze familie.

In stilte willen we aan u opdragen de mensen die uw steun en vernieuwing nodig hebben.

Laten wij het gebed bidden wat Jezus ons geleerd heeft.

Onze vader

Onze Vader die in de hemelen zijt, Uw naam worde geheiligd

Uw koninkrijk kome, Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde. Geef ons heden ons dagelijks brood En vergeef ons onze schulden. Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. En leid ons niet in verzoeking

Maar verlos ons van de boze. Want van U is het Koninkrijk En de kracht en de heerlijkheid, tot in eeuwigheid Amen

Slotlied 624 1en 3: Christus onze Heer verrees

1 Christus, on - ze Heer, ver - rees,
hal - le - lu - ja!
Heili - ge dag na angst en vrees,
hal - le - lu - ja!
Die ver - hoogd werd aan het kruis,
hal - le - lu - ja,
bracht ons in Gods vrij - heid thuis,
hal - le - lu - ja!

Liedboek Online

3Maar zijn lijden en zijn strijd,
halleluja,
heeft verzoening ons bereid,
halleluja!
Nu is Hij der heem'len Heer,
halleluja!
Eng'len jub'len Hem ter eer,
halleluja!

Collectes:

Zending en zegen ..... Wij wensen u vrede en alle goeds!
We maken ons weer los van hier en gaan weer terug naar ons huis, en onze levensopdracht. We mogen gaan met de zegen van de Ene.
Moge de Eeuwige ons bijstaan in tijden van duisternis,
moge de Barmhartige ons tot leven wekken,
moge de Enige ons bezielen met liefde – amen
Ga heen in vrede.

Wij wensen u vrede en alle goeds

Slotlied: “U zij de glorie “

1. U zij de glo-rie, op - ge - sta - ne Heer!
 U zij de vic - to - rie, nu en im - mer - meer.
 Uit een blin - kend stro - men daald' een en - gel af,
 heeft de steen ge - no - men van't ver - won - nen graf.
 U zij de glo-rie, op - ge - sta - ne Heer!
 U zij de vic - to - rie, nu en im - mer - meer.

2. Zie Hem verschijnen, Jezus, onze Heer,
 Hij brengt al de zijnen in zijn armen weer.
 Weest dan volk des Heren blijde en welgezind
 en zegt telkenkere: "Christus overwint."
 U zij de glorie, opgestane Heer,
 U zij de victorie, nu en immermeer.

3. Zou ik nog vrezen, nu Hij eeuwig leeft,
 die mij heeft genezen, die mij vrede geeft?
 In zijn goddelijk wezen is mijn glorie groot;
 niets heb ik te vrezen in leven en in dood.
 U zij de glorie, opgestane Heer,
 U zij de victorie, nu en immermeer.